

Kokkuvõtte teemal: Sülemlemise ärahoidmise võtted.

Aeg ja koht: Ida-Viru Mummu Seltsi korraldatud õppe- ja teabepäev Maire Valtini mesilas, Inju külas, Vinni vallas, Lääne-Virumaal, 26.05.2013.a.

Lektor: Maire Valtin, lektorileping PR-9-1.4-64

Soomes kasutatakse lesta tõrjumiseks ainult mahekõlblikke meetodeid. Tavaliselt tümooli, sipelghapet või oblikhappetilgutust.

Lesta tõrjumisel on kaks etappi:

Augustikuine tõrje ja hilissügisene tõrje.

Augustikuine tõrje.

Siin mõeldakse võimalikult varakult kohe peale mee võtmist toimuvat tõrjet. Selle tõrjega alandatakse lesta määra ja kindlustatakse terved talvemesilased. Sel aastaajal on peredes veel korralik haudmetegevus ja lestad on kaanetise all peidus. Seetõttu on vajalik pikaajaline tõrje. Et iga lesta, kes sünnib koos mesilasega saaks tõrjutud. Augustis toimuva tõrje korral kasutatakse tümooliriba või sipelghapet.

Sipelghape

Sipelghappe hea pool on see, et toimib ka akarapidoosi tõrjevahendina ja hind on soodne. Puuduseks ebamugav kasutatavus, söövitav ja võimalikud emakaod. Sipelghapet võib manustada kordkäsitusena või pikaajase käsitusena.

Pikaajaseks käsitusena kasutatakse mitmeid erinevaid seadmeid ja geeli. Nende puuduseks on happe ebahüütlane haihtumine ja sellega seoses tõrjetulemuse ebahüütlus. Haihtumist mõjutavad tegurid on ilm ja pere suurus. Paljud pikaajased haihtutamismeetodid nõuavad ka dosaatorile ruumi tegemist raamide peale või vahele. Eeliseks on see, et käsitluskordi on üks.

Kordkäsitusena puhul pannakse 65% sipelghapet 4 korda 3 päevaste vahedega. See on toimiv ja soodne tõrjumise meetod, aga nõuab palju tööd. Hapet manustatakse raamiliistude peale asetatud Wettex räti ribale. Riba sobiv suurus on umbes 10x10 cm.

Hapet pannakse iga kord 25ml. /ühe langstrothkorpusele pere, 40ml. kahe langstrothkorpusele pere. On siis 33ml sobiv kahe farrar korpusega perele?

Tõrjetulemus sipelghappega on kuni 80%.

Tümoolorivad

Tümoool on aroomaine tüümiani nimelisest maitsetaime eeterlikust õlist. Seda leidub ka teistes taimedes ja isegi vähesel määral mees. Mesimestari muretses tümooolile tõrjeaine load aastal 2002 ja sellest ajast alates varustanud mesinikke Mesimestari Tümooolipatjade nime all.

Tümooloribades on 12g. Tümooli ühe riba kohta. Ühe langstroth korpuselise pere kohta üks tümooloriba. 2011 sügisel on plaanis tuua turule ka selline tümooloriba, mis on sobilik kahe Farrar korpuselisele perele. **Tümooloriba on lihtsaim ja kiireim meetod augustikuiseks varraotoosi tõrjeks.** Sellega ei ole ka emakadusid.

Miinuseks on see, et tümoool ei sobi akarapidoosi tõrjeks. Tümoooliga õnnestub hävitada kuni 80% lestadest.

Tümooloriba asetatakse liistude peale taru tagumisse ossa. Mesilaste teekond söödanõusse peab olema vastaspoolelt või keskelt, sest tümooli tugev lõhn takistab mesilaste liikumist riba kohalt.

Alguses hoiavad mesilased tümooloribast eemale.

Hiljem hakkavad riba ära närima.

Tümooloriba jäänused võib eemaldada siis, kui sügisel tehakse oblikhappetilgutust.

Hilissügisene tõrje

80% tulemus, mis saadakse augustis tehtava tõrjega, ei ole piisav, vaid tuleb saada üle 90% tulemus. See saavutatakse oblikhappetilgutusega, kui peres pole enam üldse hauet. Lestadest tugevalt saastunud pere ei lõpeta haudmetegevust, seetõttu on vajalik eelnimetatud augustikuine tõrje, et juba eelnevalt oleks lestade arvukust vähendatud.

Oblikhappetilgutust tehakse lahusega, milles on 75g oblikhappepulbrit + liiter vett + 1kg suhkrut. Esiteks segatakse kuuma vee hulka suhkur ja siis hape. Lahust ei tohi segamise ajal keeta ega kuumendada. Kuumas inventeerib hape suhkrut, moodustades hmf-i, mis on mesilastele ohtlik. Lahus ei säili soojas mitmeid päevi, see muutub värvilt pruunikaks, sel juhul ei tohi seda enam kasutada.

Lahust tilgutatakse 4ml ühe mesilasi täis kärjetäna kohta ehk 20-40ml pere kohta. Eriti tugevale kahe korpuselise perele võib doseerida max 50ml lahust. Sobiv tõrje tegemise aeg on novembris-detsembris, kui peres pole kindlasti hauet. Seda tööd on hea teha, kui väljas on nullilähedane õhutemperatuur.

Tõrjetavad Mesimestaris

Akarapidoosi ohu tõttu teeme sipelghappega kordkäsitluse iga teisel kevadel maikuus, kui õhutemperatuur on 10-20 C soe. Akaraapislestale peaks piisama kahest kordkäsitluse korrast, mida võib teha ühe-kahe nädalase vahega. Suure perede hulga tõttu ei õnnestu meil teha sipelghappega neli korda kordkäsitlust, mida varroa puhul peaks tegema. Seetõttu kasutame sügisel tümooliriba, mis on kiireim, lihtsaim ja turvalisem. Mais jõuame muude töödega koos teha need vajalikud kaks kordkäsitlust ja sedagi vaid pooled gruppidest aasta kohta. Oblikhappetilgutust teeme igal aastal.

Mesimestari OÜ müüb -12 grammine tümooliriba Langstrothi korpusele maksab 2,2 eurot (koos käibega). Müügil on 5 ribalised pakid ja 10-ne ribalised pakis.

<http://www.youtube.com/watch?v=OqqZd7T6UcE>

<http://www.youtube.com/watch?v=8ywNrpl1kZQ>